

Recenze

Doupovské hory

Matějů Jan, Hradecký Petr & Melichar Vladimír [eds.] (2016): Doupovské hory. – Česká geologická služba, Praha (ISBN 978-80-7075-909-7) et Muzeum Karlovy Vary (978-80-87458-11-2). 545 pp.

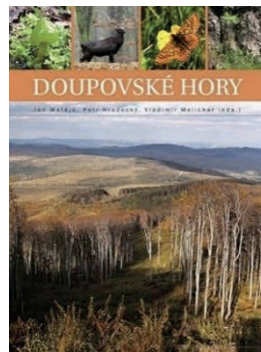
V Česku se již stává dobrým zvykem zpracovat pozoruhodná území monograficky. Častá je edice v případech turisticky lákavých krajín s předpokládaným zájmem čtenářů. Nasnadě je to v případech krajín, pohoří a území chráněných, kde jde institucionální ochrana ruku v ruce se zvýšeným výzkumným zájmem. Vedle monografií Šumavy či Karpat si od roku 2016 mohou zájemci do svých knihoven zařadit i první českou monografii našeho asi nejméně známého pohoří - Doupovských hor editorského kolektivu Jana Matějů, Petra Hradeckého a Vladimíra Melichara.

Knihka má zajímavou genezi. Zájemcům o přírodu není třeba připomínat unikátnost a přírodní zachoalost Doupovských hor. Pohoří, kdysi hustě osídlené, je na většině svého území od roku 1953 vojenským výcvikovým prostorem. Pokud bychom na českém území hledali nejméně zalidněné a nejméně navštěvované území, najdeme je ve vojenských újezdech. A právě díky vysídlení a vojenskému využití (které zlikvidovalo většinu kulturních památek) došlo v Doupovských horách k zachování přírodních jevů jinde vzácných i nevidaných. Ostatně kvůli tomu bylo uvažováno jejich vyhlášení chráněnou krajinnou oblastí. Shromážd'ování a uspořádávání podkladů bylo základem i pro myšlenku publikace monografie. CHKO (ještě) není, ale vydařená monografie je díky České geologické službě a Muzeu Karlovy Vary na světě.

Monografie je velmi objemná, 545 stran na solidním papíře velkého formátu v pevné vazbě. Jde o monografii především přírodovědnou a zaměřenou na přírodně cennou současnost. Struktura je přehledná, odpovídající logické sekvenci - neživá příroda (kapitoly Geologie, Paleontologie, Minerály, Geomorfologie, Půdy, Vodstvo, Podnebí), rostlinstvo (Vegetace, Hospodaření v lesích, Flóra), živočišstvo (Fauna, Myslivost), krajina a historie a ochrana přírody. Knihu uzavírá užitečný česko-německý seznam souřadnicemi lokalizovaných toponym. Na textech se podílelo 40 autorů, ovšem výsledek je soudržný, editorům se podařilo dodržet podobné principy v celé knize. Nikolí však totožné, takže kapitola Flóra je členěna po lokalitách, naproti tomu Fauna, podobně jako Vegetace, po biotopech. Texty kapitol jsou přehledně členěny do menších, jasně strukturovaných celků. Ty střídají boxy věnované rozmanitostem – často na pomezí přírodních věd a kulturní historie, např. katastrofální povodni v Lučinách, sukcesie a druhové diverzité, užovce stromové, kostelům, Doupovské dráze, starým sadům a mnohemu dalšímu. V boxu najdeme i příběh nejslavnější přírodniny z Doupovských hor, fosilie hlodavce z Valče, mimo box zase příběh kadaňské zeleně, seladonitu. Knihka je velmi vzhledná, grafická úprava oku lahodí, tisk a technické provedení je kvalitní. Početné fotografie jsou pečlivě vybrané - každá dvoustrana má téměř vždy nejméně dvě velikostně vhodně zvolené fotografie, popisky jsou výstižné, mapy a grafy přehledné.

Knize lze jen máloco vytknout. Snad jen přílišnou velkorysost, je zřejmá snaha nakladatele o reprezentativní svazek. Například seznamy literatury, lokalit, druhů i rejstřík bych osobně považoval za vhodnější provést úsporněji, hutněji a v menším písmu. Z grafického hlediska pak unikla jednotící úprava mapa paleontologických nalezišť (p. 64), podobně jako některé grafy vykazují odlišné grafické pojetí. To ovšem nijak nesnižuje hodnotu knihy.

Jako závěr lze použít popisek jedné z fotografií: Doupovské hory patří vojákům a přírodě již více než 60 let a je překvapivé, jak je tato symbióza prospěšná. Díky stejnojmenné knize se o tom můžete přesvědčit, i když nejste přírodovědcem dobrodruhem, vybaveným povolením ke vstupu.

Karel Chobot